

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO RŪMAI

Lietuvos Respublikos Seimui

2024-01-05 Nr.1.02-0004

DĖL ŽEMĖS ŪKIO RŪMŲ NARIŲ REZOLIUCIJOS

Siunčiame pagal kompetenciją 2024 m. sausio mėn. 4 d. vykusio Žemės ūkio rūmų narių pasitarimo metu priimtą rezoliuciją.

PRIDEDAMA: Rezoliucija, 3 lapai.

Pagarbiai

Pirmininkas

dr. Arūnas Svitojus

Modestas Rezgys, tel. 8 699 17769, el. p. m.rezgys@zur.lt

Chamber of Agriculture of the Republic of Lithuania

Asociacija
Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre
Kodas 135199748
K. Donelaičio g. 2, LT-44213 Kaunas, Lietuva, Lithuania

Tel. (8 37) 400 351
Phone +370 37 400 351
Faks. (8 37) 400 350
Fax +370 37 400 350
El. paštas zur@zur.lt

<http://www.zur.lt>
PVM mokėtojo kodas LT351997412
Atsiskait. sąskaita Nr. LT717300010002241806
AB Swedbank bankas, banko kodas 73000

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO RŪMAI

REZOLIUCIJA

2024 m. sausio 4 d., Kaunas

Atsižvelgiant į:

- 2022 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento rezoliuciją „Ilgalaikė ES kaimo vietovių vizija: stipresnės, sujungtos, atsparios ir klestinčios kaimo vietovės iki 2040 m.“;
- Aštuonioliktosios Vyriausybės 2020 -2024 metų programą;
- LR žemės ūkio ir kaimo plėtros strateginį 2023 – 2027 m. planą (toliau – Strateginis planas);
- Pasikeitusią geopolitinę, ekonominę, socialinę situaciją Europoje ir pasaulyje bei iš to kylančius iššūkius žemės ūkio sektoriui;
- Siekį apsirūpinti lietuviškais maisto produktais ir taip užtikrinti vieną iš pagrindinių nacionalinio saugumo prioritetų Lietuvoje.

Reiškiamo didelį susirūpinimą ir raginame Lietuvos valdžios institucijas, bendradarbiaujant su žemdirbių bei kaimo plėtros procesuose veikiančiomis savivaldos organizacijomis operatyviai spręsti problemas:

- Socialinių partnerių įtraukimas į sprendimų priėmimą, jų garantijų užtikrinimas – tai kertinis valstybės vykdomos politikos socialinis kapitalas, tiek nacionaliniu, tiek Europos Sąjungos mastu. Todėl būtina palaikyti glaudžią socialinę partnerystę, pasinaudojant nevyriausybinių organizacijų sukaupta gerąja patirtimi, stiprinti bendradarbiavimą su socialiniais partneriais, įsiklausant į **konstruktyvius** jų siūlymus bei priimant sprendimus dėl aktualių žemės ūkio, miškininkystės sektorių problemų bei socialinės atskirties mažinimo tarp didžiųjų miestų ir kaimo gyventojų.
- Pastaraisiais metais Europa, tame tarpe ir Lietuva, susiduria su naujais iššūkiu, kurie daro neigiamą poveikį Lietuvos žemės ūkio ir miškininkystės sektoriams ir turi įtakos jų tvarumui. Naujai kylančių iššūkių ir rizikų akivaizdoje, privaloma turėti nacionalinio lygmens dokumentą, apibrėžiantį pamatinius tikslus, vizijas ir susitarimus, kadangi keičiantis politinėms jėgoms ilgalaikiai strateginiai tikslai privalo išlikti. Atsižvelgiant į tai, siūlome parlamentinėms politinėms partijoms pasirašyti žemės ūkio, miškų ir kaimo plėtros ilgalaikę strategiją, kaip nacionalinį susitarimą;
- Didelę sumaištį kelia įpareigojimas atkurti jau suartas daugiametes pievas. Uždraudus pievų mulčiavimą, galvijų nelaikantiems ūkininkams neliko kito logiško pasirinkimo kaip šias pievas suarti. Šiuo metu padidintomis tiesioginėmis išmokomis siekiama, kad ūkininkai iš arimų jas vėl paverstų į daugiametes pievas. Manome, kad taip yra kuriamas dirbtinis pievų poreikis, tačiau nėra sprendžiama pagrindinė problema – gyvulininkystės nepatrauklumas. Tiesioginėmis išmokomis bei investicine parama reikia stiprinti gyvulininkystės ūkius ir daugiametės pievos ir ganyklos taps vėl reikalingos;

- Europos žaliąjį susitarimą priimame kaip neišvengiamybę, tačiau jį įgyvendinant bendradarbiauti privalo Aplinkos ir Žemės ūkio ministerijos bei turi būti įtraukiami ir socialiniai partneriai, nes šiuo metu sprendžiant aplinkosaugos ar klimato kaitos klausimus, nesprendžiami gamybos klausimai. Lietuvos žemės ūkio rūmai pasisako už tvarų ir subalansuotą veiklos vykdymą, tačiau prieš priimant bei nustatant naujus aplinkosauginius ribojimus, būtina atlikti teisinį - ekonominį vertinimą, taip pat poveikio žemės ūkiui ir faktinės naudos gamtai analizę. Dėl pritaikomų apribojimų, žemių ir miškų savininkai neišvengiamai patiria nuostolių, todėl turi būti nustatyti pakankami pereinamieji laikotarpiai prisitaikymui ir laikomasi teisingo kompensavimo principų už patirtus nuostolius dėl veiklos apribojimo. Be to, pagal ES Biologinės įvairovės strategiją, numatyta ženkliai išplėsti ES saugomų teritorijų tinklą iki 30 proc. sausumos ir jūrinėse teritorijose, iš kurių ne mažiau kaip 10 proc. būtų taikoma griežta apsauga, todėl į Europos biologinės įvairovės strategijos Lietuvos pasiūlymų rengimo procesą svarbu įtraukti socialinius partnerius;
- Siekiant pieno sektoriaus tvarumo, siūlome veiksmingai skatinti kooperaciją ir tobulinti Lietuvos ūkio subjektų, perkančių – parduodančių žalią pieną, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymą, kad jis gintų ir subalansuotų visų pieno gamintojų teises ir interesus;
- Kailinės žvėrininkystės verslo uždraudimas Lietuvoje buvo priimtas remiantis subjektyviais moraliniais/vertybiniais principais. Siekiant įsitikinti šio veiksmo teisėtumu ir teisingumu, prašome LR Seimui kreiptis į LR Konstitucinį teismą dėl padaryto sprendimo priėmimo procedūros, turinio ir kompensavimo tvarkos atitikties Lietuvos Konstitucijai.
- Melioracijos įrenginiai kasmet vis labiau nusidėvi ir blogėja jų efektyvumas. Vidutinis visų melioracijos statinių nusidėvėjimas jau priartėjo prie 70 proc., o atskirų statinių grupių jis dar didesnis – 72-86 proc. Kasmet melioracijos sistemai prižiūrėti iš valstybės biudžeto skiriama apie 10 mln. eurų. Šie pinigai skiriami tik melioracijos įrenginių priežiūrai, bet ne rekonstrukcijai. Rekonstrukcijai pinigai nėra skiriami nuo 2012 m., todėl melioracijai skiriamos lėšos patenkina vos 10 proc. metinio poreikio. Nesiimant kardinalių priemonių, po 15 metų tik trečdalis dirbamos žemės bus tinkamos žemės ūkio veiklai, o pusė patirs pakartotino užpelkėjimo riziką. Siekiant gerinti bei užtikrinti efektyvų žemės savininkų ir kitų naudotojų žemėje esančių melioracijos įrenginių ir statinių funkcionavimą, siūlome sukurti respublikinį melioracijos finansinį fondą, kuriame būtų kaupiamos tiek valstybės, tiek ir žemės savininkų lėšos;
- Siekiant užtikrinti Lietuvos nacionalinį saugumą, konstatuojant, kad galiojantis Žemės įsigijimo įstatymas, neleidžiantis asmeniui, nuosavybės teise, turėti daugiau nei 500 ha žemės ūkio paskirties žemės, iš esmės yra neveikiantis, nes žemės ūkio paskirties žemę, neribotai, galima įsigyti per akcijas ir pajus. Siūlome numatyti žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo draudimą juridiniams asmenims (fondams, ofšorinėms įmonėms ir kt.), kurių akcininkai yra užsienyje registruoti juridiniai vienetai, kurių negalima identifikuoti (t. y. jei nepateikiama oficialių dokumentų apie įmonės akcininkus) arba kurie nevykdo žemės ūkio veiklos valstybėje, kurioje yra įregistruoti ir jų savininkai nėra tų valstybių rezidentai;
- Pastaraisiais metais kylantys iššūkiai įrodo apsirūpinimo lietuvišku maistu svarbą, todėl žemės ūkis turi būti pripažintas strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčia ūkio šaka. Siūlome

skatinti vietos maisto sistemų kūrimą bei organizavimą, taip pat skatinti ekologiško maisto vartojimą ir turėti dideles ambicijas ekologiško maisto gamyboje;

- Nuo 2024 m. sausio 1 d. įsigaliojo papildomas gazolių, naudojamų žemės ūkio veikloje, apribojimas – gazoliai turės būti naudojami tik žemės ūkio produktų gamybai naudojamoje žemės ūkio technikoje (įskaitant traktorius), bet draudžiama naudoti transporto priemonėse, kurios gali būti panaudotos ne tik žemės ūkio produktų gamyboje, pvz.: lengvieji ir krovininiai automobiliai, automobilių priekabos, puspriekabės ir pan. Kadangi naujų technologijų ir naujų kuro rūšių rinkoje nėra - jos yra eksperimentiniame lygyje, todėl skatinimai keisti kuro rūšį ar naudoti naujas technologijas neatitinka realybės. Ūkininkavimo tikslui lengvatiniai gazoliai yra normuojami ir to pakanka, kad gazolių suvartojimas nedidėtų. Siekiant dar labiau nepabloginti žemės ūkio subjektų finansinės padėties ir nesumažinti konkurencingumo kaimynių šalių atžvilgiu, prašome atstatyti iki šiol buvusią tvarką. Lengvatiniu akcizu apmokestinamus gazolius turėtų būti leidžiama naudoti visuose žemės ūkio produktų gamybos proceso etapuose, nepriklausomai nuo žemės ūkio technikos rūšies ar kategorijos;
- Lietuvos žemės ūkio rūmai konstatuoja, kad šalies regioninė politika turėtų būti labiau orientuota į gyvenimo lygio kėlimą provincijoje ir socialinės atskirties mažinimą tarp didžiųjų miestų ir kaimo gyventojų.

Pirmininkas

dr. Arūnas Svitojus